

ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์

พิธี-กิน-เตด-เดน เป็นพิธีกรรมแสดงถึงความกตัญญู กตเวทีต่อ “โองมู” โดยมีการเต้นเรียกว่า “แสงเต้นสาก” เพื่อการบวงสรวง “โองมู” ในวันขึ้น 2 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งตรง กับเดือนกุมภาพันธ์ ชาวแสง เรียกว่า “พิธี-กิน-เตด-เดน” การแสดง “แสงเต้นสาภารายโองมู” โดยใช้ม้าสาภารตีกระทำกัน เป็นจังหวะสาภารที่ใช้ตัวในการเต้นสาภาก็คือไม้สาภารที่เป็นสาภารทำข้าว ในสมัยโบราณ แต่ขาดยาวกว่าตระกูลเรียวเล็ก ไม่รองพื้น สาภจะใช้ม้อะโรงงอก่อนก็ได้มีจำนวน 1 คู่ ขอให้มีขนาดเท่ากัน

“โองมู” คือบรรพบุรุษของชาวไทยแสง จะทำหน้าที่คัมครองอันตรายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และดลบันดาลให้ สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นตามที่ ‘ผู้บีบ’ (บ่นบาน) โดยมี “กวนจำ” เป็นสื่อกลางในการประกอบพิธีกรรม แต่ถ้าหากกลุ่ม หลานประพันธ์มิชอบ ไม่เหมาะสม หรือทำพิธีบนบานแล้วไม่ประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ถูกดึงมาหรือไม่มี พิธีกรรม เก็บบีบ (พิธีแก้คำบนบาน) ก็จะทำให้เกิดเหตุเกทกวัยในครอบครัว

การเปลี่ยนแปลง

กระแสโลกวิถี ระบบการศึกษา การเมืองการปกครอง ล้วนส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยแสง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งกับตัวบุคคลและสังคม การติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากร ไทยแสงไปอยู่ที่อื่นหรือบุคคลอื่นเข้ามายุ่ร่วมกับชุมชนชาวไทยแสงมากขึ้น การเรียนรู้และสืบทอดภาษาและอัตลักษณ์ของชาวแสงจึงเป็นเรื่องที่ท้าทาย

The Member States of the European Union have decided to link together their know-how, resources and destinies. Together, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms.

The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders.

This views expressed in this publication do not necessarily reflect the views of the European Commission

ชนเผ่าพื้นเมือง ไทยแลนด์

โครงการ

พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งให้แก่ชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย

ข้อมูลเพื่อเตรียม

มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและส่งแวดล้อม (ม.ก.ส)
188/525 ม.10 หมู่บ้านครุสก้า ช.21 ต.สันนาเมือง อ.สันทราย
จ.เชียงใหม่ 50210

โทรศัพท์: 052-063110
E-mail: ipf@thai-ip.org
Website: www.thai-ip.org, www.thaiiportal.net

จัดทำโดย:

สนับสนุนโดย:

ถิ่นที่อยู่อาศัยและประวัติศาสตร์

แสง

แสง หรือที่เรียกเป็นทางการว่า ไทรแสก เป็นชนเผ่าพื้นเมือง อีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีภาษาพูดเป็นของตนเอง จนกระทั่ง วัฒนธรรมได้เข้ามาเปลี่ยนมรดกทางวัฒนธรรมด้านภาษาไว้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2557 ภาษาของแสงจึงถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มภาษาไทย แขนงภาคเหนือ โดยนักภาษาศาสตร์

“ภาษาเนพะ
ประเพณีเด่นสำคัญ”

แสง มีความหมายว่า แจ้ง หรือ สว่าง ชนพื้นเมืองที่เคลื่อนย้ายลงมาจากประเทศจีนตอนใต้ เข้าเดิยวกันกับชนเผ่าพื้นเมืองบีช และก่อ(อีมปี) ถิ่นเดิมของชาวแสกอยู่ทางฝั่งซ้ายโขลกเข้าบรรพตต่อแดนญวน ดังนั้นถิ่นฐานดั้งเดิม才จะอยู่แถบบริเวณลุ่มน้ำโขง ในประเทศไทยและเวียดนาม ชาวแสงได้อพยพหาภูมิประเทศใหม่ๆ สมกับการทำมาหากินเนื่องจากเป็นชนชาติพันธุ์ที่มีความอุตสาหะมากบัน្តในการประกอบอาชีพมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบันมีชนเผ่าพื้นเมืองไฟแสงดังถิ่นอาศัยอยู่ในจังหวัดนครพนมและสกลนคร เป็นบางส่วน ได้แก่

- บ้านอาจสามารถ บ้านไฝล้อม อำเภอเมืองนครพนม
- บ้านดอนสมอ ตำบลท่าบ่อ อำเภอศรีสิงห์ จังหวัดนครพนม
- บ้านมะหว้าแสก ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
- บ้านวังม่วง ตำบลมะหว้า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ประชากร

“ไประะเดียงคนดี
มากดวยชนมพอง”

วิถีชีวิต

วิถีชีวิตของชาวไทรแสกเป็นไปอย่างเรียบง่ายมีความสามัคคี มีความอุตสาหะมากบัน្ត รักความสงบ และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แต่ยังคงรักษาประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างเห็นได้ชัด ให้ความเคารพต่อผู้อ้วกว่าโซและทำงานเป็นกลุ่มท่ามกลางกระแสนโยกยิ่ง ชาวไทรแสกเกือบจะยังคงใช้ภาษาของตนเองในการสื่อสาร ยึดมั่นในประเพณีสำคัญทางพระพุทธศาสนาและยังคงมีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ แต่ปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนไปบ้าง เนื่องจากมีชาติพันธุ์อื่นมา住ร่วมแต่งงานกับหนุ่มสาวไทยแสกเพิ่มขึ้นแต่ แต่จะอย่างไรก็ตามความเป็นชาตินิยมยังมีอยู่ สังเกตได้จากเมื่อ เมื่อมีเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ก็ยังจับกลุ่มกันได้อย่างเห็นได้ชัด